

Spuistroom als oplossing voor de droogte?

© W. DE GEEST

Ondanks de vele inspanningen die tuinbouwers de laatste jaren leverden, blijkt uit het DPLV-project S.O.Spuistroom (Slim Omgaan met Spuistroom) dat er nog steeds spui-stroom wordt geproduceerd. Met de droogte van vorig jaar in het achterhoofd is het interessant om te kijken waar je de productie van spuistroom kan reduceren.

*Ilse Delcour, Marijke Dierickx (PCS), Sophie Nawara,
Els Berckmoes (PSKW), Lien Bosmans (PCH), An Decombel (Inagro)*

Wat is spuistroom?

Spui is voedingswater (bevat dus nutriënten) dat niet meer in het teeltsysteem gebruikt wordt. De belangrijkste redenen voor het spuien van drainwater zijn een afwijkende samenstelling van het voedingswater (vaak door natrium-ophoping), ziektedruk, pannes in de filterinstallatie of mengtank en onvoldoende opslagcapaciteit op het bedrijf. Verder omvat spuistroom ook spoelwater van filters of reinigingswater, maar ook lekkages in de serre maken er deel van uit. Deze reststromen kunnen aanzienlijke hoeveelheden nutriënten bevatten en mogen daarom niet zomaar in de beek geloosd worden.

Hoe kan je spui reduceren?

Eerdere studies toonden aan dat 0 tot 10% van het voedingswater als spuistroom eindigt. De cijfers zijn echter heel bedrijfsspecifiek. Om minder spuistroom verloren te laten gaan, kunnen enkele kleine ingrepen soms al een groot effect hebben. Helemaal zuinig omgaan met je water kan enkel door volledig recirculerend te werken, wat vaak

een grotere investering vraagt.

Lekkage van voedingswater

Je zou verstueld staan van de grote hoeveelheden water die elk jaar verloren gaan door lekken hier en daar in het teeltsysteem. Dit kan gaan van lekkende of overstromende eb-en-vloedtafels en goten tot druppelleidingen met loszittende druppelpen, inefficiënte pompsystemen of overvolle putten die overlopen. We hebben op een tomatenbedrijf van ± 1 ha met teeltgoten en druppelslangen dit jaar alle lekken gelokaliseerd. Hieruit bleek dat voedingswater naar de bodem sijpelde bij meer dan 60 druppelaars, wat in dit geval leidde tot een verlies van 46 m³ voedingswater/ha/jaar. De goedkoopste manier om zuiniger om te springen met water is dus in eerste instantie het zoeken en repareren van alle mogelijke lekken op je bedrijf.

Spoelwater van filters

De hoeveelheid water die een spoelbeurt verbruikt is filterafhankelijk en varieert van enkele liters tot 5 m³ spoel-

water per spoelbeurt. Natuurlijk spelen ook de omvang, spoelduur en ingestelde frequentie een belangrijke rol in het totale volume spoelwater. Op sommige bedrijven wordt dagelijks automatisch gespoeld, wat al snel grote hoeveelheden spui oplevert. In dit water worden waarden tussen 200 en 700 mg nitraat/l gemeten.

Het spoelwater kan gerecupereerd worden door gebruik te maken van een kleine papierbandfilter of een bezinkingsvat tussen de filterinstallatie en de vuile drain. Hierbij kan je water en nutriënten terugwinnen. Het kan ook nuttig zijn om eens na te gaan of het wel nodig is om de filters zo frequent terug te spoelen.

Lekkages in de serre kunnen op jaarbasis grote hoeveelheden water verloren laten gaan.

Drainwater hergebruiken – recirculeren

Dé manier om minder afhankelijk te zijn van de neerslaghoeveelheid, is het watercircuit sluiten en al je water te hergebruiken. In eerste instantie moet gezocht worden naar de werkelijke reden voor het spuien. Is dit uit gewoonte, uit vrees voor infecties, ballaststoffen of omdat er effectief problemen op het bedrijf waren of zijn? In dit laatste geval is het interessant om voor je specifiek probleem op zoek te gaan naar een geschikt ontsmettingssysteem. Enkele mogelijkheden zijn: een langzame zandfilter, UV-filtratie, ozonisatie of geavanceerde oxidatie. Ook wat betreft selectieve natriumverwijdering of verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen kwamen er recent enkele interessante technologieën op de markt. Meer praktische informatie over deze technologieën vind je binnenkort op de websites van de partners. ■

Verantwoorde afzet van spuistroom

Wanneer een gesloten waterkringloop op je bedrijf echt onmogelijk blijkt, zijn er nog alternatieven voor je spuistroom. Let wel dat deze gebonden zijn aan een reeks regels van de mestwetgeving en dat spuistroom in de mestbankaangifte moet vermeld worden. MAP 6 is inmiddels in voege.

Waar kan je met je spuistroom heen?

Waar naartoe met spuistroom? – De wetgeving

- Ophaling door erkende verwerker
- Oppervlaktewater
 - Lozen indien lozingsvergunning => specifieke normen
- Landbouwgrond
 - = type 3 meststof
 - Uitrijden van 16/02 t.e.m. 31/08 op beteeld perceel (of zaai < 7 dagen)
 - extra van 16/01 tot 15/02 en van 1/09 tot 31/10 bij attest $N_{min} < 0,6 \text{ kg N/ton}$
 - maximaal 10 kg minerale N/ha opbrengen
 - verboden bij focusbedrijven type 2 en 3
 - N en P opnemen in mestbalans perceel
 - Registratie essentieel voor producent spuistroom

Afzet op landbouwgrond

- Toepassing op eigen landbouwgrond
 - Eigen tuin voldoet niet aan definitie 'landbouwgrond', ook niet indien in verzamelaanvraag
 - Bemesingsnormen tellen gelden (N, P_2O_5)
- Transport door loonwerker
 - Erkend mestvoerder
 - Afzeldocument aanmaken: specifieke mestcode voor spulwater
 - Ook rijden op analyse mogelijk: werkelijke inhoud => forfaitaire cijfers
 - Trekker en tank met AGP-GPS-systeem
 - Transport komt automatisch in mestbalans terecht
- Transport via burenregeling
 - Enkel percelen in zelfde gemeente of buurgemeente
 - Overeenkomst tussen aanbieder en afnemer: tijdschema + hoeveelheden
 - Nadien melden effectieve hoeveelheid
 - Kan niet bij type 2 of 3 focusbedrijven!
 - Transport komt automatisch in mestbalans terecht

Let op, net als bij hergebruik van spoelwater moet een tijdelijke opslag van spuistroom worden voorzien om perioden te overbruggen wanneer er niet kan worden berekend (vorst, drassige toestand van de bodem,...).

Voorzien in voldoende (nood)opslag

Voldoende wateropslagcapaciteit is in elk geval een vereiste. Het verhogen van de huidige capaciteit hoeft geen grote investering te vragen omdat je ook kan kiezen voor een flexibele (nood)opslag. Hiervoor zijn er reeds enkele systemen commercieel beschikbaar. Ook het huren van opslagtanks behoort tot de mogelijkheden. Stof tot nadenken dus! ■